

La volta al pacte en vuitanta dies

Vuitanta dies exactes va tardar Phileas Phog, l'heroi de Juli Verne, a fer la volta al món després de llargues i atzaroses aventures, que van acabar, no en calia una altra, en noces i èxit de la missió encomanada. Ara, a més d'un polític basc, la volta girada pel partit que lidera **Xabier Arzallus** li ha semblat similar a la de Phog: vuitanta dies justos i l'aventura començada un ja llunyà trenta de novembre ha acabat amb feliç matrimoni i en el mateix punt del qual partí l'accidentada expedició, ço és, en el pacte amb el PSOE.

L'opció final del partit socialista no apareix, amb tot, com a novedosa als ulls de ningú. Fins i tot en els moments en què l'opció tripartita o de «progrés» liderada per **Carlos Garaicoetxea** i fidelment secundada pels homes de **Bandrés** semblava pràcticament ultimada, els ulls d'una bona part de l'opinió pública miraven, si més no de gairell, el vell seminari d'Artea, on **Arzallus** i **Ardanza** mantenien inacabables assemblees amb les bases per estudiar en definitiva l'estratègia política que calia seguir. Homes com **Retolaza** o el mateix **Arzallus** semblaven desmentir, amb la seua mera presència, un pas hipotètic del PNV a l'oposició.

S'esdevé així que a Euskadi no ha agafat per sorpresa o quasi ningú el pacte que finalment han signat les dues forces polítiques majoritàries. La frase de moda sembla ser «Estava clar, era inevitable».

Del que es tracta ara és d'analitzar per què aquest pacte era inevitable i quins pèls s'han quedat a la gatera dels nacionalistes. D'una altra banda, no pareix agosarat afirmar que les concessions han estat, com sempre, mínimes.

Les primeres reaccions davant la consumació —cal assenyalar que el

Aquells que en període electoral semblaven enfrontats radicalment en termes, concepcions i solucions finals han tornat a aliar-se per tirar avant un govern a Euskadi. Els homes del pacte apareixen feliços, al marge del que puguen pensar-ne les bases.

Martín Garitano

Ardanza: vell i nou president.

procés ha estat ple d'expressions tendenciosament sexuals— de l'acord PNV-PSOE tampoc no han estat novedoses. Des de la traïció al nacionalisme denunciada enèrgicament per

Herri Batasuna fins al plany d'Euskadiko Eskerra per haver estat exclosa de l'executiu ansiat, passant pel toc d'atenció d'Eusko Alkartasuna, que, des de la forçada —i qui sap si remotament desitjada— oposició, adverteix que el llistó imposat per ells superava per dalt la fita acceptada pels seus antics companys de militància. Es tracta una volta més del vell joc del gat i del ratolí, del coqueteig amb el poder, de la lluita, més o menys descarnada, contra el nou nacionalisme espanyol representat, quasi amb devoció, pel PSOE.

Per la seua banda, els dirigents del PNV han presentat el pacte com a progressista, amb l'ambigüitat clàssica aplicable al terme, alhora que **Benegas**, el ja etern candidat a *lehendakari*, anunciava el vint-i-tres de febrer d'enguany com una data històrica.

Una més, a sumar als 23-F que en aquest país hi ha hagut des del començament de la reforma política.

Les claus del panorama polític que s'obri poden situar-se, des d'un punt de vista immediat i immediatista, en el repartiment de carteres, competències i àrees concretes de poder. Dels termes exactes del pacte depenen indubtablement el procés de transferències del poder central a la comunitat amb capital a Gasteiz i el mateix desenvolupament d'aquestes en el seu si: La capitalització de la cartera d'Educació per part del PSOE i el control de la d'Interior pel nacionalista **Retolaza** esdevenen, així, punts de referència obligats per a qualsevol observador de la política basca. Una altra cosa seria avaluar-ne la transcendència real

i el valor.

La veritat és que els homes del pacte apareixen en qualsevol cas feliços, al marge, és clar, del que puguen pensar-ne les bases, que fa pocs mesos

votaven uns programes enfrontats en els termes, les concepcions, i encara, en els objectius finals. Aquells als quals es presentava com a enemics de qual-sevol vestigi de basquisme son ara còmodes companys de viatge i prenen les regnes d'una cosa tan delicada com pot ser l'educació a Euskadi, amb els problemes claríssims que dia a dia es plantegen al voltant de l'euscar, les *ikastoles* i la mateixa concepció d'una llengual mil·lenària en greu perill d'extinció.

Podria donar-se la situació paradoxal d'asseure en la Conselleria d'Educació qui no fa un mes proclamava que les *ikastoles* no eren sinó un centre d'ensinistrament de futurs terroristes, com en els temps d'**Ibáñez Freire**, però sota la presidència d'un nacionalista.

De l'altra banda, la contradicció no sembla més lleugera. Aquells als quals s'acusava de tebior o ambigüitat quant a l'activitat d'ETA, assumeixen novament la Conselleria d'Interior i el comandament de l'Ertzaina, amb el qual això puga significar dins una nova etapa per a la qual se'en preveu un important creixement dels efectius. El fantasma de l'assumpció de l'anomenada lluita antiterrorista per part dels policies autònoms ronda novament la societat basca. No s'amaga a ningú tampoc que el problema no ha estat fins ara un problema de voluntats. **Retolaza** i **Galdós** han reclamat insistentment les competències, les armes i l'accés a la informació necessària per tal de començar la pròpia croada contra ETA. Es tractava d'un problema de desconfiances.

Així, no sembla aventurat afirmar que la cohabitació que ara s'imposa i s'assumeix pot provocar la superació d'aquesta desconfiança i la participació activa dels *ertzaines* en la repressió de la lluita armada d'ETA.

Ara caldria recordar l'acció de l'*Ertzaina* contra els segrestadors de l'industrial alabès **Lucio Aguinagalde**, en què va morir el director per a afers relacionats amb l'*Ertzaina* **Genaro García de Andoain**. La violenta acció policial va ser presentada llavors com a prova de bona voluntat per part del govern basc. Una primera prova que ara podria veure's definitivament corroborada pels nous plans de la policia basca, sota les directrius d'un govern de coalició.

El que sí que sembla clar és que el pacte s'ha signat a Madrid, sota l'atenta mirada de **Felipe González** i amb el vist-i-plau dels qui, fet i fet, la Constitució consagra com a fiadors de la unitat d'Espanya. □

NOVETATS EN LLIBRES

OBRES COMPLETES II (Poesia II)

Salvador Espriu
Clàssics Catalans del Segle XX, 47.
324 pàgs.

Tota la poesia que Espriu donà a conèixer des de 1960 —any de *La pell de brau*— fins a la seua mort, incloent-hi els poemes esparsos.

EDICIONS 62

DICCIONARI JURIDIC CATALÀ

Un volum de 14 x 21, 480 pàgines.

De venda a llibreríes.
«Els diccionaris de l'Enciclopèdia».

ENCICLOPÈDIA CATALANA

NACIONALISME I PREMSA CLANDESTINA (1939-1951)

Albert Viladot i Presas. Biblioteca de Cultura Catalana, 64.

Pròleg de Joan B. Cullas i epíleg de Josep Benet.

CURIAL EDICIONS CATALANES, S.A.

CHARLIE I EL GRAN ASCENSOR DE VIDRE

Roald Dahl.
Petit Esparver, 21

Una nova aventura de Charlie, l'heroi de Roald Dahl.

EDICIONS DE LA MAGRANA

ELS VEINS DE DALT (De pròxima aparició)

Llorenç Millo. Col·lecció 13/19, núm. 1.

Una visió irònica del santoral cristià.

EDICIONS DEL BULLENT

BRILLANT

Enric Larreula i Vidal
Col·lecció Vaixell de Vapor, sèrie taronja

Brillant és la història d'un gos perdut i d'una colla de nens que el troben i se l'estimen de debò. Brillant, tot i que no sap parlar, els ajuda a aprendre moltes i moltes coses.

EDITORIAL CRUÏLLA

NARRACIONS DE MACOLIM

Vicent Escrivà.
Col·lecció Gregal literària, 8.

GREGAL LLIBRES

«L'ATUR» IDEOLOGIES I UTOPIES DAVANT LA CRISI

Josep Miralles
Col·lecció Biblioteca Universal Empúries núm. 33.

La sortida de la crisi entesa a través de la transformació i humanització de la societat.

EDITORIAL EMPÚRIES

RONDALLES VALENCIANES

Enric Valor
Número, 6

FEDERACIÓ D'ENTITATS CULTURALS DEL P.V.

DIAPASO AMERAT

Antoni Fornes
Col·lecció Poesia núm. 47.

Premi Vicent Andrés Estellés 1986.

EDITORIAL TRES I QUATRE

LLIBRERIA TRES I QUATRE

Pérez Bayer, 11. Tel. 352 91 10. 46002-València